

Действие,
съфинансирано от
Европейската комисия

СДРУЖЕНИЕ „ДОБРУДЖАНСКО АГРАРНО И БИЗНЕС УЧИЛИЩЕ“ /ДАБУ/

ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ:

ОСП за устойчив растеж: Мисията възможна

Оптимизиране на екологичната устойчивост и икономическата жизнеспособност на селското стопанство чрез прилагането на ОСП в българо-румънския трансграничен регион

Договор № AGRI-2016-0198

ОБУЧИТЕЛЕН СЕМИНАР

за разясняване на новите аспекти от

Общата селскостопанска политика (ОСП) на Европейския съюз 2014 - 2020

Общата селскостопанска политика и устойчивостта. Възможности и перспективи

Лазар Лазаров,
Експерт ПРСР, Секретар на
УС на „МИГ Девня-Аксаково“

23 - 24 ФЕВРУАРИ 2017г.

ГР. РУСЕ

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява единствено мнението на автора и Европейската комисия не отговаря за съдържанието на информацията.

Значение на ОСП

Общата селскостопанска политика (ОСП) – една от най-важните политики на Европейския съюз (ЕС);
Формира почти 50 % дял в бюджета на Общността в новия програмен период;
Определя обширна територия и брой хора, пряко засегнати от нея;
Обвързаност на ОСП с Общия пазар и Европейския валутен съюз – осигурява постигането на европейската интеграция.
ОСП е първата Обща политика на Европейската общност (създадена още през 1962 г.) и има ключова роля в изграждането на икономическата и политическата интеграция на ЕС.

Еволюция на ОСП и Реформите (1)

1962 г.:

- Основен замисъл – обща политика, целяща осигуряването на храна на разумна цена за гражданите на ЕС и достатъчно добър жизнен стандарт за земеделските производители;

1984 г.:

- Производителността на стопанствата нараства до степен, в която в тях се отглежда повече храна от необходимото. Съхраняват се огромни излишъци от храна. Въвеждат се мерки за привеждане на производствените равнища в съответствие с нуждите на пазара;

Еволюция на ОСП и Реформите (2)

1992 г. Начало на Фундаментални промени и радикална трансформация на ОСП: преход от подпомагане на пазара към подпомагане на производителите.

- Ценовото подпомагане е намалено и заменено от плащането на преки помощи на ЗП.
- Те се насърчават да работят по по-екологосъобразен начин.
- Реформата съвпада със срещата на високо равнище за Земята в Рио през същата година, на която е приет и Принципът за устойчивото развитие.

Еволюция на ОСП и Реформите (3)

2003 г. ОСП осигурява подпомагане на доходите.

- Нова реформа на ОСП прекъсва връзката между субсидиите и производството.
- ЗП вече получават плащане за подпомагане на доходите, при условие, че полагат грижи за обработваемата земя и изпълняват стандартите за околна среда, за хуманно отношение към животните и за безопасността на храните.

Еволюция на ОСП и Реформите (4)

- 2011 г.:** Политика, основана на принципите на устойчивостта
- Засилване на конкурентоспособността на селскостопанския сектор; Насърчаване на иновациите;
  - Противодействие на изменението на климата;
  - Подкрепа за устойчиви работни места и растеж в селските райони.

Цели на реформата в ОСП:

- Повишена конкурентоспособност;
- Повече устойчивост;
- По-голяма ефективност.

Новата ОСП и Концепцията за устойчивото развитие (1)

Концепцията за устойчивото развитие е изградена върху принципите, залегнали в Декларацията от Рио („Среща на Върха за Земята“, 1992 г.):

Намаляване на абсолютната бедност и борбата с детската смъртност;

Осигуряване на основно образование и създаване на глобална мрежа за развитие. Ефективно упражняване на Правото на информация и участието на обществеността;

Ограничаване на неустойчивите производствени практики;

Разработване на механизми за отговорност при замърсяване на околната среда и въвеждане на Предохранителни мерки, както и Прилагане на правилото „Замърсителят плаща“.

Новата ОСП и Концепцията за устойчивото развитие (2)

Основни аспекти на концепцията за устойчиво развитие:

- Икономически растеж;
- Социална справедливост;
- Възстановяване и възобновяване на природните ресурси.

Идеята за устойчивост се базира на схващането, че трябва да се удовлетворят настоящите нужди на човечеството, без да се прави компромис с възможността на бъдещите поколения да удовлетворят своите потребности.

Новата ОСП и Концепцията за устойчивото развитие (3)

Устойчиво земеделие

- Тенденция в земеделието, която адресира множество екологични и социални промени и предлага иновативни, природосъобразни и икономически осъществими методи за земеделска обработка и продукция.

Цели на Устойчивото земеделие

- Опазване на околната среда;
- Икономическа печалба;
- Социална и икономическа справедливост.

Новата ОСП и Концепцията за устойчивото развитие (4)

Предизвикателства пред ЕС:

Икономически

- Продоволствена сигурност – осигуряване на изхранване на световното население, чрез двукратно увеличаване производството на храни в световен мащаб, до 2050 г.;
- Нестабилност на цените и криза на пазарите.

Екологични

- Изменение на климата и устойчиво управление на природните ресурси, опазване на селските райони в целия ЕС и поддържане жизнеспособността на икономиката в тях;

Териториални

- Жизнеспособност на селските райони;
- Многообразие на селското стопанство в ЕС.

Новата ОСП и Концепцията за устойчивото развитие (5)

Политиките за решаване на предизвикателствата са обвързани със Стратегията за приобщаващ растеж Европа 2020. Целите им са:

- Жизнеспособно производство на храни;
- Устойчиво управление на природните ресурси;
- Балансирано развитие на териториите.

Новата ОСП 2014 – 2020 (1)

По-зелена, с принос към устойчивостта и борбата срещу изменение на климата с прости мерки, с доказано положително въздействие:

- Екоориентация на мерките – 30 % от преките плащания са (1) за диверсификация на културите; (2) поддържане на постоянни пасища и (3) опазване на екологичните приоритетни области или мерки, оценени поне като еквивалентни по отношение на ОС;
- ПРСР – поне 30 % от бюджетите на програмите е планиран за агроекологични мерки, подкрепа за биологично земеделие или за проекти, свързани с инвестиции или мерки за екоиновации.

Новата ОСП 2014 – 2020 (2)

По-справедлива

- **Преките плащания** се разпределят по по-справедлив начин между държавите-членки, регионите и земеделските производители

Новата ОСП 2014 – 2020 (3)

По-ефективна и прозрачна

- Осигуряване на гъвкавост и ефективност при изпълнение на общите цели от всяка държава-членка, чрез:
- Удвояване на средствата в подкрепа на научната дейност, иновациите и know-how;
- По-добра координация на ПРСР с другите европейски фондове. По-гъвкав национален или регионален стратегически подход;
- Нови инструменти и в двата стълба на ОСП;
- Публично оповестяване на получените помощи, с изключение на много ниските суми, предоставяни на дребни земеделски производители.

Цели и инструменти на ОСП 2014 – 2020

Цели:

- Насърчаване на конкурентоспособността на селското стопанство;
- Осигуряване на устойчивото управление на природните ресурси и дейностите, свързани с климата;
- Постигане на балансирано териториално развитие на икономиките и общностите в селските райони, включително създаването и поддържането на заетост.

Инструменти:

- Първи стълб на ОСП – Директни плащания/ Обща организация на пазарите;
- Втори стълб на ОСП – Развитие на селските райони.

Директните плащания – с нов облик*

Достъп на земеделските стопани в новата ОСП до следните схеми:

I

или

II

Задължителни схеми (всички държави членки на ЕС):

- Схема за базово плащане (с права за плащане или преходната опростена СЕПП)
- “Зелено” плащане
- Схема за млади земеделски стопани

Опростена схема за дребни земеделски стопани (доброволна за държавите-членки и по избор на фермера)

Доброволни схеми (по избор на държавите членки):

- Обвързано плащане
- Подпомагане за райони с природни ограничения
- Схема за преразпределително плащане

Всички плащания отговарят на изискванията за кръстосано съответствие

* Източник: ЕК

ПРОЕКТ № AGRI-2016-0198

ОСП за устойчив растеж: Мисията възможна

Действие,
съфинансирано от
Европейската комисия

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (1)

Активен фермер

- Не се подпомагат ФЛ и ЮЛ, чиито площи са основно (над 50%) площи, естествено поддържани в състояние, подходящо за паша или обработка и върху тях не извършват минимални дейности
- Негативен списък – лица, които оперират летища, железопътни услуги, водни съоръжения, услуги в сферата на недвижимите имоти, спортни игрища и места за отдих

Гъвкавост:

ДЧ могат да разширяват списъка

ДЧ могат да изключват от подпомагане ФЛ и ЮЛ, чиято основна дейност не е земеделска или земеделската им дейност е незначителна част от общата им дейност

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (2)

Зелени плащания

- Задължителна за прилагане от ДЧ и фермерите
- Плащане за допустимите хектари по Схемата за единно плащане на площ (Схемата за базово плащане)
- Бюджет – 30% от директните плащания
- Зелени дейности:
- Диверсификация на културите
- Поддържане на съществуващите постоянно затревени площи
- Екологично насочени площи
- Гъвкавост: Еквивалентни практики, определени в приложение към регламента или национални схеми за сертифициране на екологичните практики

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (3)

Обвързани плащания

- Доброволно прилагане от ДЧ
- За изрично изброени в регламента сектори
- Само на сектори или на региони, в които специфични видове селскостопански практики или специфични селскостопански сектори претърпяват определени трудности и са особено важни по икономически и/или социални и/или екологични причини.
- Отпуска се само в необходимата степен, за да се създаде стимул за поддържане на настоящите равнища на производство във въпросните региони.
- Финансиране: не повече от 13% от тавана + 2% за протеинови култури

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (4)

Преходна национална помощ

- Приложима само за държавите членки, прилагащи СЕПП, по решение на държавата
- Изцяло базирана на схемите за национални доплащания, прилагани през 2013 г.
- Намаляващ размер до 2020:
  - 75 % през 2015 г.
  - 70 % през 2016 г.
  - 65 % през 2017 г.
  - 60 % през 2018 г.
  - 55 % през 2019 г.
  - 50 % през 2020 г.

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (5)

Намаление на директните плащания

- Задължително: намаление с най-малко 5% на директните плащания, превишаващи 150 000 евро
- Гъвкавост:
  - ДЧ може да замени намалението на плащанията с прилагане на схема за преразпределително плащане, при отделяне на повече от 5% от тавана за директни плащания
  - ДЧ може да вземе решение преди прилагане на намалението да се приспадат действително направените разходи, свързани с труд (заплати, осигуровки, данъци), свързани със земеделската дейност на лицето

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (6)

Преразпределително плащане

- Доброволно за държавите членки
- Може да се прилага като алтернатива на намалението на директните плащания;
- Бюджет – максимум 30% от ДП;
- Надбавка над плащането по СЕПП (активираните права за плащане) за първите хектари на един фермер – до 30 ха (или до средния размер на стопанството, когато е над 30 ха);
- Надбавката не може да превишава 65% от средното плащане на хектар.

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (6)

Плащане за млади земеделски стопани

- Задължителна за държавите членки;
- Бюджет – до 2% от директните плащания;
- „Млади земеделски стопани“ означава физически лица:
  - 1) които за пръв път създават земеделско стопанство като ръководители на стопанството, или които вече са създали такова стопанство в рамките на пет години преди подаването за пръв път на заявление по схемата за основно плащане, или по схемата за единно плащане на площ, и
  - 2) които са на не повече от 40 години в годината на подаване на заявлението.
- За период от най-много пет години;
- Размер на плащането: 25 % от стойността на плащането по СЕПП (правата на плащане, притежавани от селскостопанския производител), умножено по броя на допустимите хектари в границите от 25 ха до 90 ха.

Гъвкавост на мерките в новата ОСП (7)

Схема за дребни земеделски стопани

- Доброволна за държавите членки и по избор на фермерите
- Бюджет – до 10% от директните плащания
- Замества плащанията по всички останали схеми
- През периода на участие в схемата земеделските стопани трябва да поддържат най-малко такъв брой хектари, който съответства на броя на отговарящите на условията за подпомагане хектари, декларирани през 2015 г.
- Подпомагане по схемата – между 500 евро и 1250 евро:
  - сума, която не превишава 25 % от средното национално плащане на бенефициент;
  - сума, която съответства на средното национално плащане на хектар, умножена по цифра, която съответства на броя хектарите, като максимумът е пет;
  - сума, равна на общата стойност на директните плащания, които трябва да се разпределят на земеделските стопани всяка година.

„Зелени“ компоненти на директните плащания

- Подобряване на екологичните параметри – основна цел на реформираната ОСП;
- Подкрепата на селскостопански практики от полза за климата и околната среда – задължителен компонент за “екологизиране” на директните плащания;
- Кръстосаното съответствие:
  - Въведени законоустановени изисквания за управление (ЗИУ) в следните области:
    - Околна среда, изменение на климата, добро селскостопанско състояние на земята;
    - Обществено здраве, здраве на животните и на растенията;
    - Хуманно отношение към животните.
  - Въведено изискване за Добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС)

„Зелено плащане“ (1)

Обща характеристика

- Опростени, общи, извъндоговорни и годишни дейности по опазване на околната среда
- Екологични дейности над нивото на кръстосаното съответствие
- Задължително както по отношение на всяка държава-членка, така и за всеки фермер
- Площите с биологично земеделие получават “зелено” директно плащане
- Площите в НАТУРА 2000 спазват изискванията за “зелено” плащане дотолкова доколкото са съвместими с изискванията по НАТУРА 2000

„Зелено плащане“ (2)

Финансиране

- 30 % от националния таван за директни плащания се отделя за финансиране на “зелените” плащания
- Добавка към плащането за допустимите хектари по схемата за основно плащане
- Единна ставка на хектар за държавата-членка
- При неспазване на изискванията редуциите са по методиката за кръстосано съответствие
- Няма таван и прогресивно намаляване на “зеленото” директно плащане

„Зелено плащане“ (3)

Диверсификация на културите

- Прилага се при стопанства с размер над 3 хектара
- Минимум 3 култури
- Нито една от трите култури не заема по-малко от 5% от площта
- Основната култура не превишава 70% от площта

„Зелено плащане“ (4)

Постоянни пасища

- Референтни площи с постоянни пасища
- Фермерите поддържат като постоянни пасища площите от техните стопанства, които са декларирали като такива през 2014 г.
- Могат да се преобразуват максимум 5% от референтните площи с постоянни пасища

„Зелено плащане“ (5)

Приоритетни екологични площи

- Най-малко 7% от хектарите, отговарящи на условията за подпомагане следва да са приоритетни екологични площи като например оставена под угар земя, тераси, особености на ландшафта, буферни ивици и залесени площи по РСР

Действие,
съфинансирано от
Европейската комисия

**ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ:
ОСП за устойчив растеж: Мисията възможна**

*Оптимизиране на екологичната устойчивост и икономическата жизнеспособност на селското стопанство чрез прилагането на ОСП в
българо-румънския трансграничен регион
Договор № AGRI-2016-0198*

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява единствено мнението на автора и Европейската комисия не отговаря за съдържанието на информацията.

